

правового акту багато в чому залежить від особливостей мовного викладення тексту, за допомогою яких ці дефініції знаходять відображення і письмово закріплюються. Не останню роль у мові права відіграє і юридична термінологія, за допомогою якої можна реалізувати принцип нормотворчої економії. У переважній більшості випадків без використання належної термінологічної бази неможливо точно висловити думку нормотворця. Застосування юридичної термінології є показником високої юридичної культури у правотворчій та іншій юридичній діяльності.

1. Асеев А. Ю. Язык законодательства. URL: <http://conf.omua.ru/content/yazyk-zakonodatelstva>.
2. Мамедов Э. Ф. Язык закона: к вопросу о значении терминов и дефиниций в текстах нормативных правовых актов. *Вестник ИГЛУ*. 2014. № 1 (26). С. 163–168.
3. Онищук І. Техніка юридичного письма: понятійно-категоріальний апарат. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2013. № 3 (74). С. 87–94.
4. Губаева Т. В. Язык и право. Искусство владения словом в профессиональной юридической деятельности. Москва : Норма, 2004. 160 с.
5. Хворостянкін А. В. Визначеність законодавчих дефініцій як умова ефективного дотримання духу та букви закону. *Наукові записки НаУКМА*. 2008. Т. 77. С. 8–12.

Юлія ЛАНЦЕДОВА

доцент кафедри кримінального права і процесу Національного авіаційного університету (м. Київ, Україна)
кандидат юридичних наук, доцент

Анастасія БАСОВСЬКА

здобувач вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем за спеціальністю 061 Журналістика Міжнародного класичного університету імені Пилипа Орлика, (м. Миколаїв, Україна)

Вікторія КОМАНЕЦЬКА

здобувач вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем за спеціальністю 081 Право Національного авіаційного університету (м. Київ, Україна)

ІННОВАЦІЙНЕ РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ЗАВІДОМО НЕДОСТОВІРНИХ ВІДОМОСТЕЙ ЯК ОДНОГО ІЗ БАЗИСНИХ ПРОЯВІВ АКАДЕМІЧНОЇ НЕДОБРОЧЕСНОСТІ

У контексті безумовного дотримання принципу верховенства права представлені у розд. IV «Порушення академічної доброчесності» проекту Закону України «Про академічну доброчесність» [4], ст. 42 «Академічна

добročесність» Закону України «Про освіту» [5] та у низці інших законодавчих та інших джерел [1; 3; 6 та ін.] законодавчі основи розуміння базисних проявів академічної недобročесності у частині сутності завідомо недостовірних відомостей та інших пов'язаних з цим проявів академічної недобročесності краще за все розвинути наступним чином.

Законодавча сутність обману та основних форм його прояву як базисних різновидів діянь академічної недобročесності представлені у ст. 17 «Обман, фабрикація, фальсифікація та присвоєння авторства» вказаного проекту закону у такій редакції: 1. Обман полягає у наданні завідомо недостовірної інформації щодо освітньої (освітньо-творчої) або наукової (науково-технічної) діяльності. 2. Фабрикація є формою прояву обману, який полягає у вигадуванні даних чи фактів щодо освітньої (освітньо-творчої) та/або наукової (науково-технічної) діяльності. 3. Фальсифікація є формою прояву обману, який полягає у свідомій зміні чи модифікації вже наявних даних щодо освітньої (освітньо-творчої) або наукової (науково-технічної) діяльності. 4. Присвоєння авторства є формою прояву обману, який полягає у видачі за власний академічного тексту, автором (авторами) якого є інша особа (інші особи), у тому числі академічного тексту, створеного на замовлення [4].

Водночас згідно вимог ч. 4 ст. 42 «Академічна добročесність» Закону України «Про освіту», обман розглядається в якості самостійного базисного прояву недобročесності поряд із академічним плагіатом, самоплагіатом, фабрикацією, фальсифікацією, списуванням, хабарництвом, необ'єктивним оцінюванням, наданням здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; та із впливом у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання, і обман полягає у наданні завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування [5].

Таким чином, представлення в академічному тексті завідомо недостовірних відомостей розуміється за проектом закону як обман, формами прояву якого є фабрикація, фальсифікація та привласнення, а за базисним освітянським законом також як обман, форми проявлення якого вже дещо інші, які одночасно є й самостійними базисними видами прояву академічної недобročесності, нібито інші самостійні базисні види прояву академічної недобročесності за проектом закону та за освітянським законом не є формами прояву обману.

Більш того, якщо завідомо недостовірні відомості створив інший

автор і особа їх лише оприлюднила – то виходить, що такого роду діяння цієї особи також не є формою обману, а, значить, й формою прояву обману чи будь-якого іншого базисного прояву академічної недоброчесності за розд. IV «Порушення академічної доброчесності» проекту Закону України «Про академічну доброчесність» [4], ч. 4 ст. 42 Закону України «Про освіту» [5] та інших законодавчих і джерел [1; 3; 6 та ін.] також не є.

З цим погодитися ніяк неможливо. І тому у такому аспекті особливої доктринальної, проєктної законодавчої та іншої прикладної основи набуває позиція Ю. Ланцедової з інноваційного розуміння редакції ч. 2.2 статті «Докази, їх властивості, джерела, суб'єкти, порядок і дії з отримання та форми оперування ними» Кодексу антикримінального судочинства України, а рівно будь-якої іншої держави світу такої базисної основної юридичної властивості доказів, як достовірності доказів [2, с. 47–48 та ін.], якими доцільно визнавати будь-які відомості, що є адекватними в контексті встановлення обставин базисного, спеціального або часткового предмета антикримінального доказування, і :

2.2.1. Які адекватно відображають обставини, як приготування та/чи вчинення діяння (події, явища) кримінального правопорушення та/або приховування його антиделіктних слідів (слідів та/чи параслідів та/або квазіслідів діяння, події чи явища кримінального правопорушення), так і будь-яких інших значимих діянь (подій, явищ) або ознак чи властивостей трасосубстанцій та/або документів та/чи людини [2, с. 47].

2.2.2. Неадекватно відображають обставини вказаних юридичних фактів через наявність дистанційних, метеорологічних, освітніх (в т. ч. і в силу наявного у особистісного джерела недостатнього рівня загальної та/або спеціальної, в т. ч. базисної чи супутньої юридичної, компетентності), психологічних, фізіологічних та інших особливостей їх сприйняття особистісним джерелом і запам'ятовування, зберігання, відтворення і передачі відомостей про такого роду юридичні факти головному суб'єкту антикримінального судочинства [2, с. 47–48].

2.2.3. Адекватно пояснюють причини описаного неадекватного відображення юридичних фактів [2, с. 48].

2.2.4. Є адекватними або неадекватними, але свідомо недостовірними і через це набувають відповідної достовірності в контексті антикримінальної справи про дачу таких завідомо неправдивих показань або такого завідомо неправдивого висновку експерта чи про постановлення такого завідомо неправосудного процесуального рішення [2, с. 48].

Таким чином, у контексті медіа, академічної та будь-якої іншої діяльності, пов'язаної із оприлюдненням тих чи інших відомостей, особливого доктринального, проєктного законодавчого та іншого прикладного значення для безумовного дотримання принципу верховенства права набуває викладене інноваційне розуміння достовірності відомостей, у контексті чого доцільно розрізняти завідомо достовірні відомості, незавідомо

достовірні відомості, завідомо недостовірні відомості і незавідомо недостовірні відомості, коли безперечним базисним проявом академічної недоброчесності має розглядатися не обман, а оприлюднення завідомо недостовірних відомостей. Визнання ж в такій якості оприлюднення незавідомо недостовірних відомостей має бути за наявності хоча б мінімального рівня вини особи – не передбачав, хоча міг і повинен був передбачити недостовірність відомостей, що ним оприлюднюються. Причому доцільно в Основному законі держави передбачити загальноправовий обов'язок кожної особи передбачити недостовірність відомостей, що ним оприлюднюються, за виключенням оприлюднення такого роду відомостей в процедурі доведення вини іншої особи в оприлюдненні недостовірних відомостей.

1. Академічна доброчесність: виклики сучасності: збірник наукових есе учасників дистанційного етапу наукового стажування для освітян (Республіка Польща, Варшава, 02.12 – 13.12.2019), Польсько-українська фундація «Інститут Міжнародної Академічної та Наукової Співпраці», Духовна Академія Університету Кардинала Стефана Вишинського, Фундація ADD. Варшава, 2019. 148 с. URL : https://www.iiasc.org/wp-content/uploads/2020/02/iiasc_academic_integrity_12_2019.pdf.

2. Кириченко О. А., Ланцедова Ю. О., Тунтула О. С. Інновації юриспруденції та законності у сфері транспорту і транспортних технологій : монографія. Варшава : RS Global Sp.z O.O., 2021. 95 с. URL : <https://monographs.rsglobal.pl/index.php/rsgl/catalog/book/37>.

3. Про авторське право і суміжні права : закон України від 23 грудня 1993 р., № 3792-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 1994, № 13, ст. 64, зі змінами, внесеними згідно закону України № 1965-ІХ від 15 грудня 2021 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>.

4. Про академічну доброчесність : проект Закону України. URL : <https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2020/12>.

5. Про освіту : закон України від 5 вересня 2017 р., № 2145-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 38-39, ст. 380, зі змінами, внесеними згідно закону України № 1838-ІХ від 2 листопада 2021 р. *Zakon.rada.gov. ua : веб-сайт*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.

6. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.). Міністерство освіти та науки України : офіційний веб-портал. URL : <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>.